

RITUXIMAB

(Mabthera® + biosimilars Truxima®, Rixathon®)

Wat is rituximab en hoe werkt het?

Rituximab is een geneesmiddel dat wordt gebruikt in de behandeling van auto-immuunziekten zoals reumatoïde artritis en sommige vormen van vasculitis.

Bij deze aandoeningen is je afweersysteem ontregeld. Je lichaam denkt dat goede (lichaamseigen) cellen kwade indringers zijn en je afweersysteem wil die indringers verdrijven. Hierdoor komen bepaalde stoffen vrij die ontstekingen veroorzaken in gewrichten, pezen, spieren of organen. Dit kan op verschillende plaatsen van het lichaam plaatsvinden.

Rituximab is een **BDMARD** (Biological Disease Modifying Anti-Rheumatic Drug) of kortweg biologische reumaremmers. BDMARD's zijn een groep geneesmiddelen die ontstekingen in gewrichten verminderen.

Biologische geneesmiddelen, kortweg biologicals, zijn medicijnen die gemaakt zijn door middel van een biologisch proces (zoals bijvoorbeeld alcohol door gisting gemaakt wordt). Het principe is altijd in grote lijnen hetzelfde: voor de aanmaak van biologicals worden micro-organismen, cellen, planten of dieren gebruikt. De werkzame stof wordt dus vervaardigd door of is afkomstig van een levend organisme. Dit in tegenstelling tot de klassieke, chemische geneesmiddelen, die via een scheikundig proces worden gemaakt. Het woord 'biologisch' heeft bij geneesmiddelen dus een andere betekenis dan bij de biologische landbouw of voeding waar het gaat over criteria rond dierenwelzijn, teelttechnieken of toegelaten additieven.

Rituximab is een medicijn dat de afweerreactie van het immuunsysteem remt. Het medicijn remt bepaalde witte bloedcellen (B-cellen). Hierdoor vermindert uiteindelijk de pijn, zwelling en stijfheid van je gewrichten bij reumatoïde artritis. Op langere termijn heb je minder kans op blijvende gewrichtsschade.

Rituximab wordt gegeven als **langdurige behandeling**. Het duurt tot twaalf weken voor je de effecten voelt. Soms duurt het langer en bij sommige mensen werkt het medicijn helaas niet of onvoldoende.

Waarvoor wordt rituximab gebruikt?

Je reumatoloog schrijft rituximab voor als je een **auto-immuunaandoening** hebt zoals reumatoïde artritis, lupus of vasculitis (ontsteking van de bloedvatwand). Dit zijn aandoeningen waarbij het afweersysteem ontregeld is.

Je krijgt het enkel voorgeschreven als andere reumaremmers niet of niet voldoende hebben gewerkt of als je daar te veel bijwerkingen van hebt. Dat is één van de terugbetalingsvoorwaarden.

Hoe moet ik rituximab gebruiken?

Rituximab krijg je via een infuus. De infusen krijg je toegediend in het dagziekenhuis. De duur van het infuus is ongeveer zes uur. Twee weken later krijg je een tweede infuus. Afhankelijk van de evolutie van je ziekte krijg je in principe na zes maanden weer twee infusen met twee weken ertussen. Bij reumatoïde artritis kan soms ook langer gewacht worden met een herbehandeling, dit wil zeggen tot het moment dat de ontsteking weer opflakert.

De infusen met rituximab worden standaard voorafgegaan door een dosis glucocorticoïden (cortisone) om infuusreacties te voorkomen.

Als je aandoening rustig is, zal je arts samen met jou bekijken of de dosering verlaagd kan worden en de behandeling met rituximab eventueel zelfs te stoppen.

Wat zijn de voordelen van het gebruik van rituximab?

Rituximab controleert het ontstekingsproces en vermindert uiteindelijk de pijn, zwelling en stijfheid van je gewrichten. Het kan een aantal weken duren voor je het effect voelt. Het volledige effect treedt op na ongeveer drie maand.

Mag ik rituximab gebruiken in combinatie met andere medicijnen?

Rituximab gebruik je bij reumatoïde artritis bij voorkeur in combinatie met methotrexaat of een ander reumaremmend medicijn. Deze combinatie is doorgaans effectiever.

Rituximab kan je – voor zover bekend – veilig gebruiken naast andere geneesmiddelen zoals glucocorticoïde geneesmiddelen (prednisolone of cortisone-injecties), ontstekingsremmende geneesmiddelen (NSAID's, bijvoorbeeld Naproxen of Ibuprofen) of eenvoudige pijnstillers zoals paracetamol of aspirine. De combinatie met andere biologicals wordt niet aanbevolen.

Vertel je arts of apotheker altijd welke andere geneesmiddelen je gebruikt of als er iets verandert aan je medicatiegebruik.

Zijn er mogelijke risico's of bijwerkingen aan rituximab?

Zoals bij de meeste medicijnen, kan het gebruik van rituximab voor bijwerkingen zorgen. Sommigen komen vaak voor, anderen zeer zelden en niet iedereen krijgt bijwerkingen. In de bijsluiter vind je een uitgebreid overzicht.

Omdat rituximab je afweersysteem afremt kan je makkelijker een infectie krijgen en soms verlopen infecties ook heftiger. Als je een gewone verkoudheid hebt zonder koorts, kan je rituximab gewoon blijven doorgebruiken. Als je een infectie met koorts hebt, of je ziek voelt, mag je meestal (tijdelijk) geen rituximab gebruiken. **Contacteer snel je (huis)arts als je koorts hebt of je denkt dat je een infectie hebt, zeker bij de opstart van de behandeling!**

Tijdens het infuus is het mogelijk dat er een **overgevoeligheidsreactie** optreedt. Als het nodig is, wordt de toediening van rituximab vertraagd of gestopt of krijg je een medicijn om deze reactie tegen te gaan. Sommige mensen krijgen last van een verkoudheid (lopende neus, keelpijn, ..) of hoofdpijn, meestal in een milde vorm.

Wanneer je overgevoelig voor rituximab zou zijn, kan je een **allergische reactie** krijgen zoals zwelling van de lippen, koorts, lage bloeddruk of benauwdheid. Neem in dat geval zo snel mogelijk contact op met je arts of reumaverpleegkundige.

Zijn er nog dingen die ik moet weten over rituximab?

Extra voorzorgen bij de start van de behandeling

Voor je begint met rituximab wordt via een bloedafname onderzocht of je geen (sluimerende) infectie hebt, bijvoorbeeld hepatitis B (leverontsteking). Daarnaast wordt ook onderzocht of je drager bent van tuberculose (TBC).

Als uit de testen blijkt dat je actieve tuberculose hebt of een infectie zoals hepatitis B, dan is gebruik van rituximab niet aangewezen. Je dokter kan dan andere medicijnen voorstellen voor je start met de behandeling en ook tijdens de behandeling. Tuberculose die in het verleden onvoldoende behandeld werd, kan sluimerend aanwezig zijn. Je moet dan eerst een behandeling met anti-tuberculose medicijnen krijgen voor je kan starten met een biological.

Roken is nooit gezond. Wanneer je moet starten met een biological is het nog belangrijker om te stoppen met roken, gezien het grotere risico op infecties van de bovenste luchtwegen bij rokers.

Alcohol

Je kan (matig) alcohol gebruiken tijdens de behandeling met rituximab.

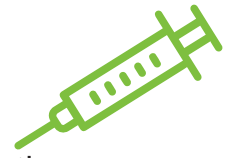
Reizen

Als je op vakantie gaat naar het buitenland en/of reist met het vliegtuig is het aangeraden om een actueel overzicht van je medicijnen mee te nemen waarin staat dat je een behandeling met rituximab krijgt.

Vraag dit attest aan je reumatoloog. Het kan best in het Engels worden opgesteld of, indien mogelijk, in de taal van het land waar je verblijft.

Vaccinaties

Bij de start van je behandeling met rituximab zal je arts je waarschijnlijk een jaarlijks griepvaccin en een pneumokokken vaccin aanraden omdat je kwetsbaarder bent voor infecties.

Heb je andere vaccinaties nodig omdat je naar verre landen wil reizen, overleg dan met je arts. Voor sommige vaccins moet je (tijdelijk) stoppen met je medicatie. Je mag immers geen inenting met een levend afgezwakt vaccin krijgen. Dit zijn bijvoorbeeld vaccins tegen bof, mazelen, rode hond, gele koorts of bepaalde poliovaccins. Je zou daar erg ziek van kunnen worden. Het is verstandig om dit goed op tijd te regelen om te vermijden dat je niet naar bepaalde landen kan afreizen.

Vaccineren tegen **COVID-19** kan met alle vaccins die beschikbaar zijn op 31 december 2021 wanneer je rituximab gebruikt. Let wel: rituximab kan de werkzaamheid van het vaccin beïnvloeden. Neem contact op met je arts om je behandeling af te stemmen op de inenting.

Vruchtbaarheid bij vrouwen, zwangerschap en borstvoeding

Ben je een vrouw en heb je een kinderwens, praat er dan over met je arts. Er zijn weinig gegevens over de invloed van rituximab op de vruchtbaarheid.

Er is evenmin informatie over de effecten van rituximab tijdens zwangerschap. Rituximab mag je daarom niet gebruiken tijdens de zwangerschap. Vrouwen die zwanger zouden kunnen worden, moeten anti-conceptie nemen tijdens het gebruik van rituximab en tot minstens zes maanden na het stoppen van de behandeling.

Het is niet bekend of dit geneesmiddel in de moedermelk overgaat daarom mag je geen borstvoeding geven als je rituximab gebruikt.

Als je van plan bent zwanger te worden, is het sowieso belangrijk om dit met je arts te bespreken, aangezien elke patiënt anders is.

Vruchtbaarheid bij mannen

Praat met je arts wanneer je een kinderwens hebt en rituximab neemt. Er zijn momenteel nog geen gegevens over de invloed op de kwaliteit van het sperma.

Waar kan ik terecht met mijn vragen over rituximab?

Als je je zorgen maakt, neem dan zeker contact op met je (huis)arts of met de reumaverpleegkundige.

Wil je meer informatie over je eigen aandoening of andere vormen van reumamedicatie, dan kan je terecht op de website van ReumaNet, www.reumanet.be of via info@reumanet.be. Er zijn veel brochures die je gratis kan downloaden. ReumaNet heeft ook een compleet dossier over rituximab en andere biologicals en biosimilars opgesteld.

Deze brochure is tot stand gekomen in samenwerking met de KBVR (Koninklijke Belgische vereniging voor Reumatologie) en met steun van het FWRO (Fonds voor Wetenschappelijk Reuma Onderzoek).

De officiële bijsluiter werd als basis gebruikt voor deze brochure, net als de brochures van ReumaNederland, Versus Arthritis (UK), Arthritis Australia en the American College of Rheumatology.

Dank aan Prof. René Westhovens, aan de reumaverpleegkundigen en aan de patiënt experts van ReumaNet en CLAIR voor het nalezen en feedback.

